

Nowa publikacja

Berliner Geschichtswerkstatt (Hrsg.):

Arbeitserziehungslager Fehrbellin. Zwangsarbeiterinnen im Straflager der Gestapo (Brandenburgische Historische Hefte der Brandenburgischen Landeszentrale für politische Bildung, Bd. 17), Potsdam 2004

Berlińskich Warsztatów Historycznych i Brandenburgskiej Centrali Edukacji Politycznej:

Wychowawczy obóz pracy Fehrbellin. Robotnice przymusowe w karnym obozie Gestapo. Poczdam 2004

Książka ukazała w październiku 2004, liczy 164 strony z ilustracjami.

Do otrzymania bezpłatnie w Brandenburgskiej Centrali Edukacji Politycznej.

<http://www.politische-bildung-brandenburg.de/publikationen/index.html>

Tel. 0331-866-3541

Info:

<http://www.berliner-geschichtswerkstatt.de/zwangsarbeit/fehrellin.htm>

O książce

„Wszystkie bałyśmy się Fehrbellina” – tak wspomina Helene Freudenberg nastrój wśród kobiet więzionych w berlińskim więzieniu Gestapo. Nazistowski „wychowawczy obóz pracy Fehrbellin” uchodził tam za „piekło”. Dzisiaj obóz, którego tak się obawiano, znany jest zaledwie garstce specjalistów – w Brandenburgii niemal nikomu.

Niniejsza publikacja Berlińskich Warsztatów Historycznych i Brandenburgskiej Centrali Edukacji Politycznej przedstawia to dotychczas pomijane w badaniach miejsce nazistowskiego terroru. W brandenburskim miasteczku Fehrbellin umiejscowiony został pierwszy stworzony specjalnie dla kobiet wychowawczy obóz pracy (AEL). Po obozie koncentracyjnym Ravensbrück był to największy obóz karny dla kobiet w okolicach Berlina i na terenie Brandenburgii. Większość jego więźniarek stanowiły robotnice przymusowe z zagranicy, które kierowano tam na kilka tygodni lub miesięcy za próbę ucieczki lub za rzekomy sabotaż; następnie odsyłane były do pierwotnych miejsc pracy przymusowej w okolicach Berlina.

Rekonstrukcja historii obozu, który podlegał komendzie Gestapo w Poczdamie, opiera się głównie na dokumentach oraz obszernych wspomnieniach byłych więźniarek i świadków z okolicy. Wyniki tych regionalnych badań przedstawione zostały w kontekście szerszych artykułów dotyczących nazistowskiego systemu prześladowań i pracy przymusowej, a także zbiorowej i indywidualnej pamięci. Tom otwiera odwołujący się do wcześniejszych publikacji szkic o nazistowskiej pracy przymusowej w Berlinie i Brandenburgii oraz ogólne informacje o wychowawczych obozach pracy. W pięciu obszernych relacjach były więźniarki opowiadają o swoich losach, a także o warunkach pracy i życia w obozie Fehrbellin. Po tych osobistych wspomnieniach następują teksty historyczne oparte o analizę źródłową – szkic na temat policyjnych prześladowań cudzoziemskich robotników przymusowych, rekonstrukcja struktury organizacyjnej i topografii obozu w Fehrbellinie oraz przedstawienie obozowej codzienności i pracy więźniarek w roszarni Inu. Ostatnim tematem jest próba odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób ofiary, wymiar sprawiedliwości oraz miejscowa ludność obchodziła się z pamięcią, z samym miejscem oraz ze sprawcami. Całość tomu zamyka przegląd innych wychowawczych obozów pracy i policyjnych więzień w Berlinie i Brandenburgii.

O autorach

Autorzy pracują w ramach projektu Berlińskich Warsztatów Historycznych „Nazistowska praca przymusowa”. Berlińskie Warsztaty Historyczne, stowarzyszenie wyższej użyteczności, zajmują się od 1981 roku społeczną historią codzienności Berlina organizując wystawy, przygotowując publikacje oraz trasy historycznych wycieczek po mieście. Od 1994 roku niewielka grupa robocza, składająca się w większości z osób pracujących społecznie, prowadzi starania o utworzenie w berlińskiej dzielnicy Schöneeweide Centrum Dokumentacji i Spotkań poświęconego nazistowskiej pracy przymusowej. Jednocześnie grupa ta prowadzi badania nad historią obozów pracy oraz firm, które zatrudniały robotników przymusowych, uczestniczy w wystawach i imprezach dotyczących odszkodowań, a także realizuje programy dydaktyczne i spotkania ze świadkami historii.

Spis treści

- Wprowadzenie (Cord Pagenstecher)
- Praca przymusowa i wychowawcze obozy pracy w czasach narodowego socjalizmu (Cord Pagenstecher)
- Relacje i wspomnienia byłych więźniarek wychowawczego obozu pracy w Fehrbellinie (Daniela Geppert)
- Relacje i wspomnienia ludzi z okolicy (Daniela Geppert)
- Sprawa: złamanie umowy o pracę. Policyjne prześladowania robotników przymusowych w Berlinie i Brandenburgii w czasach nazizmu (Gabriele Layer-Jung)
- Praca niewolnic dla Gestapo i roszarni Inu. Historia wychowawczego obozu pracy Fehrbellin (Cord Pagenstecher)
- Lista policyjnych więzień dla robotników przymusowych w Berlinie i Brandenburgii (Gabriele Layer-Jung)

Informacje

<http://www.politische-bildung-brandenburg.de/publikationen/index.html>

<http://www.berliner-geschichtswerkstatt.de/zwangsarbeit/fehrbellin.html>